

DE APOCALYPS ONTHULD

*waarin de verborgenheden die daar voorzien zijn
en tot nu toe verborgen waren,
worden onthuld.*

ACHTSTE HOOFDSTUK

1. *En toen Het het zevende zegel geopend had, werd er een stilte in de hemel, omtrent van een half uur.*
2. *En ik zag de zeven engelen die vóór God stonden; en hun werden zeven bazuinen gegeven.*
3. *En een andere engel kwam en stond aan het altaar, hebbende een gouden wierookvat; en hem werden veel reukwerken gegeven, opdat hij ze zou geven voor de gebeden aller heiligen op het gouden altaar, hetwelk vóór de troon is.*
4. *En de rook der reukwerken voor de gebeden der heiligen klon op van de hand des engels vóór God.*
5. *En de engel nam het wierookvat en hij vulde dat van het vuur des altaars en wierp het op de aarde; en er geschiedden stemmen en donderslagen en bliksemen en aardbeving.*
6. *En de zeven engelen hebbende de zeven bazuinen bereidden zich om te bazuinen.*
7. *En de eerste engel heeft gebazuind en er is geworden hagel en vuur gemengd met bloed en zij zijn gezonden op de aarde en het derde deel der bomen is verbrand en al het groene gras is verbrand.*
8. *En de tweede engel heeft gebazuind en als het ware een grote berg, van vuur brandende, werd in de zee geworpen; en het derde deel der zee is bloed geworden.*
9. *En gestorven is het derde deel van de schepselen in de zee, hebbende zielen en het derde deel der schepen is vergaan.*
10. *En de derde engel heeft gebazuind en gevallen is vanuit de hemel een grote ster brandende als ware het een fakkel en is gevallen op het derde deel der rivieren en op de bronnen der wateren.*
11. *En de naam der ster wordt geheten alsem; en het derde deel der wateren werd alsem; en vele mensen zijn gestorven vanwege de wateren, omdat zij bitter waren geworden.*
12. *En de vierde engel heeft gebazuind en geslagen werd het derde deel der zon en het derde deel der maan en het derde deel der sterren en het derde deel ervan werd verduisterd, zodat de dag niet lichtte voor zijn derde deel en de nacht evenzo.*
13. *En ik zag en ik hoorde een engel vliegen in het midden des hemels, zeggende met grote stem: Wee, wee, wee degenen die op aarde wonen, vanwege de overige stemmen van de bazuin van de drie engelen die bazuinen zullen.*

DE GEESTELIJKE ZIN

De inhoud van het gehele hoofdstuk.

Hier wordt gehandeld over de Kerk van de hervormden, hoedanig diegenen daar zijn die in het geloof-alleen zijn; de voorbereiding van de geestelijke hemel tot de vergemeenschapping met hen, vers 1 tot 6.

Het onderzoek en de openbaring van hen daar die in de innerlijke dingen van dat geloof zijn, vers 7; van hen die in de uiterlijke dingen ervan zijn, vers 8 en 9.

Hoedanig zij zijn van het verstand van het Woord, vers 10 en 11.

Dat zij zijn in de valse dingen en daaruit in de boze dingen, vers 12, 13.

De inhoud van de afzonderlijke verzen.

En toen Het het zevende zegel geopend had, betekent uit de Heer het onderzoek van de staat van de Kerk en vandaar van het leven van hen die in Zijn geestelijk rijk zijn, namelijk zij die in de naastenliefde en het geloof ervan zijn, hier die in het geloof-alleen zijn; werd er een stilte in de hemel omtrent van een half uur, betekent dat de engelen vanuit het geestelijk rijk van de Heer zeer versteld stonden, toen zij degenen die zeiden dat zij in het geloof waren, in zo'n staat zagen; en ik zag de zeven engelen die vóór God stonden, betekent de algehele geestelijke hemel in de tegenwoordigheid van de Heer, horende en doende de dingen die Hij zou gebieden; en hun werden zeven bazuinen gegeven, betekent het onderzoek en het openleggen van de staat van de Kerk en vandaar van het leven van degenen die in het geloof-alleen zijn; en een andere engel kwam en stond aan het altaar, hebbende een gouden wierookvat, betekent de geestelijke eredienst, die plaatsvindt vanuit het goede van de naastenliefde door de ware dingen van het geloof; en hem werden vele reukwerken gegeven, opdat hij ze zou geven voor de gebeden aller heiligen op het gouden altaar, dat vóór de troon is, betekent de verzoening, opdat niet de engelen van het geestelijk rijk van de Heer gekwetst zouden worden door de geesten van het satanische rijk, die beneden waren; en de rook der reukwerken voor de gebeden der heiligen klom op van de hand des engels vóór God, betekent de bescherming van hen door de Heer; en de engel nam het wierookvat en hij vulde dat van het vuur des altaars en wierp het op de aarde, betekent de geestelijke liefde, waarin de hemelse liefde is en de invloeiing ervan in de lagere gebieden, waar degenen waren die in het van de naastenliefde gescheiden geloof waren; en er geschiedden stemmen en donderslagen en bliksemen en aardbeving, betekent dat er, nadat de vergemeenschapping met hen was geopend, redeneringen over het geloof-alleen en bevestigingen ten gunste van dat geloof werden gehoord; en de zeven engelen hebbende de zeven bazuinen, betekent dat zij voorbereid en aangegord waren om de staat van de Kerk te onderzoeken en vandaar van het leven bij hen voor wie de godsdienst het geloof-alleen is; en de eerste engel heeft gebazuind, betekent het onderzoek en de openbaring hoedanig de staat van de Kerk is bij hen die innerlijk in dat geloof zijn; en er is geworden hagel en vuur gemengd met bloed, betekent het valse vanuit de helse liefde, dat het goede en het ware vernietigt en het Woord vervalst; en zij zijn gezonden op de aarde en het derde deel der bomen is verbrand, betekent dat bij hen alle aandoening en doorvatting van het ware, welke de mens van de Kerk maken, vergingen; en al het groene gras is verbrand, betekent, zo al het levende van het geloof; en de tweede engel heeft gebazuind, betekent het onderzoek en de openbaring hoedanig de staat van de Kerk is bij hen die uiterlijk in dat geloof zijn; en als het ware een grote berg, van vuur brandende, werd in de zee geworpen, betekent de verschijning van de helse liefde bij hen; en het derde deel der zee is bloed geworden, betekent dat alle algemene ware dingen bij hen vervalst waren; en gestorven is het derde deel van de schepselen in de zee, hebbende zielen, betekent dat zij die dat geloof geleefd hebben en leven, niet hervormd kunnen worden en het leven ontvangen; en het derde deel der schepen is vergaan, betekent dat alle erkentissen van het goede en het ware vanuit het Woord, die het nut van het leven ten dienste staan, bij hen te gronde waren gericht; en de derde engel heeft gebazuind, betekent het onderzoek en de openbaring van de staat van de Kerk bij hen van wie de godsdienst het geloof-alleen is ten aanzien van de aandoening en de opneming van de waarheden vanuit het Woord; en gevallen is vanuit de hemel een grote ster, brandende als ware het een fakkel, betekent de verschijning van het eigen inzicht vanuit de trots opkomend vanuit de helse liefde; en is gevallen op het derde deel der rivieren en op de bronnen der wateren, betekent dat daaruit alle ware dingen van het Woord geheel en al vervalst zijn; en de naam van de ster wordt geheten alsem en het derde deel der wateren werd alsem, betekent het helse valse waar vanuit hun eigen inzicht is,

.....

waardoor alle ware dingen van het Woord vervalst zijn geworden; en vele mensen zijn gestorven vanwege de wateren, omdat zij bitter waren geworden, betekent de uitblussing van het geestelijk leven ten gevolge van de vervalste ware dingen van het Woord; en de vierde engel heeft gebazuind, betekent he onderzoek en de openbaring van de staat van de Kerk bij hen voor wie de godsdienst het geloof-alleen is, dat zij zijn in de boze dingen van het valse en in de valse dingen van het boze; en geslagen werd het derde deel der zon en het derde deel der maan en het derde deel der sterren en het derde deel ervan werd verduisterd, betekent dat zij vanwege de oorzaak, dat zij van de boze vanuit het valse en van de valse dingen vanuit het boze, niet wisten wat de liefde is, noch wat het geloof is, noch wat enig ware, zodat de dag niet lichtte voor zijn derde deel en de nacht evenzo, betekent niet langer enig geestelijk ware, noch natuurlijk ware, dat dienstig is voor de leer en het leven vanuit het Woord bij hen; en ik zag en ik hoorde een engel vliegen in het midden van de hemel, betekent het onderricht en de voorzegging uit de Heer; zeggende met grote stem: Wee, wee, wee degenen die op de aarde wonen, vanwege de overige stemmen van de bazuin van de drie engelen die bazuinen zullen, betekent de opperste weeklacht over de verdoemde staat van diegenen in de Kerk, die met leer en leven het van de naastenliefde gescheiden geloof bij zich hebben bevestigd.

DE ONTVOUWING

387. Het zijn twee rijken, waarin de algehele hemel is onderscheiden: het hemels rijk en het geestelijk rijk; het hemels rijk bestaat uit hen die in de liefde tot de Heer zijn en daaruit in de wijsheid; en het geestelijk rijk uit hen die in de liefde jegens de naaste zijn en daaruit in het inzicht; en omdat de liefde jegens de naaste heden ten dage ‘naastenliefde’ wordt genoemd en het inzicht ‘geloof’, bestaat dit rijk uit degenen die in de naastenliefde en daaruit in het geloof zijn.

Omdat nu de hemel in twee rijken is onderscheiden, is ook de hel in twee rijken, daaraan tegenovergesteld, onderscheiden, namelijk het duivelse rijk en het satanische rijk; het duivelse rijk bestaat uit hen die in de liefde van heersen vanuit de liefde van zich zijn en daaruit in dwaasheid zijn; die liefde immers is tegenovergesteld aan de hemelse liefde en de dwaasheid ervan is tegenovergesteld aan de hemelse wijsheid; het satanische rijk echter bestaat uit degenen die in de liefde van heersen zijn vanuit de trots van het eigen inzicht en daaruit in de waanzin; die liefde immers is tegenovergesteld aan het geestelijk inzicht; onder de dwaasheid en de waanzin wordt verstaan de dwaasheid en de waanzin in hemelse en geestelijke dingen. Eendere dingen moeten worden verstaan ten aanzien van de Kerk op aarde als over de hemel zijn gezegd; zij maken immers één.

Over die beide rijken zie het werk ‘Hemel en Hel’ te Londen uitgegeven, nrs. 20 tot 28 en meermalen elders.

Omdat nu in de Openbaring alleen maar wordt gehandeld over de staat van de Kerk aan haar einde, zoals in de voorrede en in nr. 2 is gezegd, wordt daarom van nu af aan gehandeld over degenen die in de twee rijken van de hemel zijn en over degenen die in de twee rijken van de hel zijn en hoedanig zij zijn; vanaf dit hoofdstuk 8 tot hoofdstuk 16 over hen die in het geestelijk rijk en in het daaraan tegenovergestelde satanische rijk zijn; in hoofdstuk 17 en 18 over hen die in het hemelse rijk en in het daaraan tegenovergestelde duivelse rijk zijn; en daarna over het Laatste Gericht; en tenslotte over de Nieuwe Kerk, namelijk het Nieuwe Jeruzalem; deze besluit alle voorgaande dingen, omdat zij het einddoel is.

In het Woord wordt hier en daar duivel en satan genoemd en onder de een zowel als de ander wordt de hel verstaan; zij worden zo genoemd, omdat allen in de ene hel duivels worden genoemd en allen in de andere satans worden genoemd.

388. En toen Het het zevende zegel geopend had, betekent uit de Heer het onderzoek van de staat van de Kerk en vandaar van het leven van hen die in Zijn geestelijk rijk zijn, namelijk degenen die in de naastenliefde en het geloof ervan zijn, hier die in het geloof-alleen zijn. Dat deze dingen worden aangeduid, kan vaststaan uit de afzonderlijke dingen van dit hoofdstuk, in de geestelijke zin verstaan; in dit hoofdstuk immers en in de volgende tot hoofdstuk 16, wordt gehandeld over hen die in het geestelijk rijk zijn, dus, zoals gezegd in nr. 387, degenen die in de liefde jegens de naaste zijn en daaruit in het inzicht; maar omdat heden voor de liefde jegens de naaste in de plaats 'naastenliefde' wordt gezegd en voor het inzicht in de plaats 'geloof' en hier niet onderzoek plaatsvindt over hen die in de naastenliefde en in het geloof daaruit zijn, omdat dezen tot degenen behoren die in de hemel zijn, vindt hier daarom het onderzoek plaats over hen die in het geloof-alleen zijn.

Het geloof-alleen is ook het van de naastenliefde gescheiden geloof, omdat er geen verbinding is, zie nr. 417.

Dat het zegel openen betekent de staten van het leven onderzoeken, of wat hetzelfde is, de staten van de Kerk en van het leven daaruit, zie eerder in de nrs. 295, 302, 309, 317, 324.

389. Werd er een stilte in de hemel omtrent van een half uur, betekent dat de engelen vanuit het geestelijk rijk van de Heer zeer versteld stonden, toen zij degenen die zeiden dat zij in het geloof waren, in zo'n staat zagen.

Onder de stilte in de hemel wordt niet iets anders verstaan dan de ontsteltenis daar over degenen die zeggen in het geloof te zijn en toch in zo'n staat zijn; hun staat immers wordt beschreven in wat volgt en hoedanig deze is, kan uit de ontvouwingen vaststaan; met een half uur wordt aangeduid 'zeer' omdat met een uur een volle staat wordt aangeduid.

Dat de tijd de staat betekent zal men verderop zien.

390. En ik zag de zeven engelen die vóór God stonden, betekent de gehele geestelijke hemel in de tegenwoordigheid van de Heer, horende en doende de dingen die Hij zou gebieden.

Dat met de zeven engelen de gehele hemel wordt aangeduid, is omdat met zeven allen of alle dingen worden aangeduid en vandaar het algehele, nr. 10; en met de engelen in de hoogste zin de Heer en in de betrekkelijke zin de hemel, nrs. 5, 65, 342, 344, hier de geestelijke hemel, zoals kan vaststaan uit wat eerder is gezegd in de nrs. 387, 388; dat staan vóór God betekent horen en doen de dingen die Hij gebiedt, zie nr. 366.

391. En hun werden zeven bazuinen gegeven, betekent het onderzoek en het openleggen van de staat van de Kerk en vandaar van het leven van degenen die in het geloof-alleen zijn.

Met de bazuinen wordt hier op deze plaats iets eenders aangeduid als met schallen, omdat zij ze deden schallen en met de bazuinen doen schallen wordt aangeduid samenroepen tot plechtigheden, die er verschillende waren; hier om te onderzoeken en bloot te leggen hoedanig degenen zijn die in het geloof-alleen zijn, dus hoedanig zij zijn die van de Kerken van de hervormden heden ten dage zijn.

Men moet weten dat de Kerk in de hervormde wereld heden ten dage in drieën is verdeeld, naar de drie voorgangers: Luther, Calvijn en Melancton en dat die drie Kerken in verschillende dingen van elkaar afwijken, maar dat zij in dit artikel 'Dat de mens rechtvaardig wordt gemaakt door het geloof zonder de werken der wet' alle overeenkomen; wat wonderlijk is.

Dat met de bazuinen doen schallen wordt aangeduid samenroepen, zie nr. 397.

392. En een andere engel kwam en stond aan het altaar, hebbende een gouden wierookvat, betekent de geestelijke eredienst, die vanuit het goede van de naastenliefde is door de ware dingen van het geloof.

Met het altaar waaraan de engel stond en met het gouden wierookvat dat hij in de hand had, wordt de eredienst van de Heer vanuit de geestelijke liefde aangeduid; deze eredienst is vanuit het goede van de naastenliefde door de ware dingen van het geloof.

Er waren bij de zonen Israëls twee altaren, het ene buiten de tent en het andere binnen de tent; het altaar buiten de tent werd het ‘altaar des brandoffers’ genoemd, omdat de brandoffers en de slachtoffers daarop plaatsvonden; het altaar binnen de tent werd het ‘reukaltaar’ en ook het ‘gouden altaar’ genoemd; dat het twee altaren waren, had als oorzaak dat de eredienst van de Heer is vanuit de hemelse liefde en vanuit de geestelijke liefde; vanuit de hemelse liefde door hen die in Zijn hemels rijk zijn en vanuit de geestelijke liefde door hen die in Zijn geestelijk rijk zijn; over die beide rijken, zie nr. 387.

Ten aanzien van beide altaren zie ook de volgende plaatsen bij Mozes: ten aanzien van het altaar des brandoffers, (Exodus 20:21; 27:1-8; 39:36-43; Leviticus 7:1-5; 8:11; 16:18,19,33,34); over het reukaltaar, (Exodus 30:1-10; 31:8; 37:25-29; 40:5,26; Numeri 7:1). Dat er altaren, wierookvaten en reukwerk werden gezien door Johannes, was niet omdat er zulke dingen in de hemel bestaan, maar het waren slechts de uitbeeldingen van de eredienst van de Heer daar; de oorzaak hiervan is deze: dat zulke dingen bij de zonen Israëls waren ingesteld en daarom in het Woord meermalen genoemd zijn; en die Kerk was een uitbeeldende Kerk; alle dingen immers van hun eredienst beeldden uit en duiden vandaar nu aan de Goddelijke Hemelse en Geestelijke dingen van de Heer, die van Zijn Kerk in de hemelen en op aarde zijn.

Eendere dingen worden daarom door die twee altaren in het Woord aangeduid in de volgende plaatsen: *‘Zend Uw licht en Uw waarheid; deze zullen mij leiden tot Uw habitakels en ik zal ingaan tot het altaar Gods tot God’*, (Psalm 43:3,4).

‘Ik was in de onschuld mijn handen en ik ga rondom Uw altaar, Jehovah en Ik zal doen horen de stem der belijdenis’, (Psalm 26:6,7).

‘De zonde van Jehudah is geschreven met een ijzeren griffel op de tafel van hun hart en aan de hoornen Uwer altaren’, (Jeremia 17:1,2).

‘God Jehovah, Die ons verlicht; bindt het feest met snoeren tot aan de hoornen des altaars’, (Psalm 118:27).

‘Te dien dage zal voor Jehovah een altaar zijn in het midden van het land van Egypte’, (Jesaja 19:19).

Een altaar voor Jehovah in het midden van het land van Egypte, betekent de eredienst van de Heer vanuit de liefde in de natuurlijke mens.

‘Distel en doorn zullen op hun altaren opkomen’, (Hosea 10:8); waarmee de eredienst vanuit de boze dingen en de valse dingen van het boze wordt aangeduid.

Verder ook in (Jesaja 27:9; 56:6,7; 60:7; Klaagliederen 2:7; Ezechiël 6:4-6,13; Hosea 8:11; 10:1,2; Amos 3:14; Psalm 51:2-,21; Psalm 84:3-5; Mattheüs 5:23,24; 23:18-20).

Aangezien de eredienst van de Heer met het altaar werd uitgebeeld en vandaar aangeduid, zo is het duidelijk dat onder het altaar hier in de Openbaring niet iets anders wordt verstaan en eveneens elders, zoals: *‘Ik zag onder het altaar de zielen van degenen die gedood waren om het Woord Gods’*, (Openbaring 6:9).

‘De engel stond daar en zei: Meet de tempel Gods en het altaar en degenen die daarin aanbidden’, (Openbaring 11:1).

‘Ik hoorde een andere engel vanuit het altaar zeggen: Waar en gerecht zijn Uw gerichten’, (Openbaring 16:7).

Aangezien de uitbeeldende eredienst, die voornamelijk op de beide altaren werd verricht, door de Heer werd afgeschaft toen Hij in de wereld kwam, omdat Hijzelf de innerlijke dingen van de Kerk opende, wordt daarom bij Jesaja gezegd: *‘Te dien dage zal de mens opzien tot zijn Maker en zijn ogen zullen tot de Heilige Israëls zien en niet tot de altaren, het werk zijner handen’*, (Jesaja 17:7,8).

393. En hem werden vele reukwerken gegeven, opdat hij ze zou geven voor de gebeden aller heiligen op het gouden altaar, hetwelk vóór de troon is, betekent de verzoening, opdat niet de engelen van het geestelijk rijk van de Heer gekwetst zouden worden door de geesten van het satanische rijk, die beneden waren.

Met de reukwerken en met het gouden altaar wordt de eredienst van de Heer vanuit de geestelijke liefde aangeduid, nrs. 277, 392; met de gebeden worden aangeduid de dingen die van de naastenliefde en daaruit van het geloof zijn in de eredienst, nr. 278; en onder de heiligen worden degenen verstaan die vanuit het geestelijk rijk van de Heer zijn en onder de gerechten zij die vanuit Zijn hemels rijk zijn, nr. 173; hieruit kan vaststaan, dat hier wordt gehandeld over hen die in het geestelijk rijk van de Heer zijn.

Dat hier met de vele reukwerken, gegeven voor de gebeden aller heiligen op het gouden altaar, de verzoening wordt aangeduid, opdat zij niet gekwetst zouden worden door de geesten van het satanische rijk, die beneden waren, is omdat de verzoeningen en ontzondigingen werden verricht met reukwerken, vooral wanneer gevaren dreigden, zoals uit het volgende kan vaststaan: *‘Toen de vergadering murmureerde tegen Mozes en Aharon en zij met een plaag waren aangedaan, nam Aharon vuur vanuit het altaar en deed reukwerk in het wierookvat en hij snelde tussen de levenden en de doden, om te ontzondigen en de plaag werd opgehouden’*, (Numeri 16:42-50).

‘Het reukaltaar was ook gesteld in de tent vóór het verzoendeksel, dat op de ark was en elke morgen, wanneer de lampen werden toegericht, werd daarop gerookt’, (Exodus 30:1-10).

‘En het werd bevolen dat Aharon telkens wanneer hij binnen de voorhang ging, zou roken en de wolk des reukwerks het verzoendeksel zou bedekken, opdat hij niet sterven zou’, (Leviticus 16:11-13).

Hieruit kan vaststaan dat de verzoeningen in de Israëlitische uitbeeldende Kerk werden verricht met rokingen; evenzo hier, opdat zij niet gekwetst zouden worden door de satanische geesten, die beneden waren.

394. En de rook der reukwerken voor de gebeden der heiligen klom op van de hand des engels vóór God, betekent de bescherming van hen door de Heer.

Met de rook der reukwerken opklimmende vóór God, wordt het aanvaarde en het aangename aangeduid; en daarom zegt David iets eenders: *‘Laten de gebeden aanvaard zijn, reukwerk vóór U’*, (Psalm 141:2); de oorzaak hiervan was deze, dat de rook van het reukwerk welriekend was door de specerijen, die waren: mirre, galban en wierook, waaruit het reukwerk werd bereid, (Exodus 30:34); en de welriekendheden vanuit die specerijen stemmen overeen met zulke dingen als van de geestelijke liefde of van de naastenliefde en daaruit van het geloof zijn; in de hemel immers worden de allerwelriekendste geuren geroken, overeenstemmend met de doorvattingen van de engelen, opkomend vanuit hun liefde; en daarom wordt ook in verscheidene plaatsen in het Woord gezegd dat Jehovah *‘de reuk der rust’* rook.

Dat de bescherming door de Heer wordt aangeduid, volgt uit wat eerder in nr. 393 is gezegd.

395. En de engel nam het wierookvat en hij vulde dat van het vuur des altaars en wierp het op de aarde, betekent de geestelijke liefde, waarin de hemelse liefde is en de invloeiing ervan in de lagere gebieden, waar degenen waren die in het van de naastenliefde gescheiden geloof waren.

Dat met het wierookvat evenzeer als met het reukwerk de eredienst vanuit de geestelijke liefde wordt aangeduid, blijkt uit wat eerder is getoond; en hieruit, dat in het Woord de bevatter of het bevattende hetzelfde betekent als de inhoud, zoals ook de beker en de schotel hetzelfde als de wijn en de spijs, (Mattheüs 23:25,26; Lukas 22:20) en elders.

Dat met het vuur van het altaar des brandoffers de Goddelijke hemelse liefde wordt aangeduid, is omdat met dit altaar de eredienst vanuit die liefde wordt aangeduid, zie nr. 392; en met het vuur wordt in de hoogste zin de Goddelijke Liefde aangeduid, nr. 494.

De geestelijke liefde, die de naastenliefde is, trekt haar wezen vanuit de hemelse liefde, die de liefde tot de Heer is; zonder deze liefde is het levenskrachtige niet in de geestelijke liefde of de naastenliefde; de geest en het leven immers is nergens anders vandaan dan uit de Heer.

Dit werd in de Israëlitische Kerk daarmee uitgebeeld dat zij niet ergens vandaan het vuur tot de wierookvaten zouden nemen en roken, dan vanuit het altaar des brandoffers, zoals kan vaststaan bij Mozes, (Leviticus 16:12,13; Numeri 16:46,47); *'en dat de twee zonen van Aharon verteerd werden door het vuur vanuit de hemel, omdat zij gerookt hadden vanuit een vreemd vuur'*, dat wil dus zeggen, vanuit een vuur dat niet vanuit het altaar was genomen, (Leviticus 10:1,2); en daarom was ook vastgesteld *'dat het vuur geduriglijk zou branden op het altaar des brandoffers en ook niet uitgeblust zou worden'*, (Leviticus 6:6); de oorzaak hiervan was dat het vuur van dat altaar de Goddelijke Liefde van de Heer betekende en vandaar de liefde tot de Heer.

Met het wierookvat op de aarde werpen, wordt de invloeiing in de lagere gebieden aangeduid.

396. En er geschieden stemmen en donderslagen en bliksemen en aardbeving, betekent dat er, nadat de vergemeenschapping met hen was geopend, redeneringen over het geloof-alleen en bevestigingen ten gunste van dat geloof, werden gehoord en het werd doorvat dat de staat van de Kerk bij hen de ondergang tegemoet wankelde.

Dat de bliksemen, de donderslagen en de stemmen de verlichtingen, de doorvattingen en de onderrichtingen door de invloeiing vanuit de hemel betekenen, zie nr. 236; hier echter worden bij hen die in het geloof-alleen waren en die geen verlichting, doorvatting en onderricht door invloeiing vanuit de hemel hadden, met de stemmen, de donderslagen en de bliksemen aangeduid de redeneringen over het geloof-alleen en de bewijsvoeringen en de bevestigingen ten gunste van dat geloof; met de aardbevingen worden de veranderingen van de staat van de Kerk aangeduid, nr. 331; hier, dat het werd doorvat dat de staat van de Kerk bij hen de ondergang tegemoet wankelde; er vinden immers veel aardbevingen plaats in de wereld der geesten, wanneer de staat van de Kerk in de gezelschappen wordt verdraaid en omgekeerd. Dat het wierookvat door de engel op de aarde was geworpen voordat de zeven engelen aanvingen op de bazuinen te blazen, was opdat door de invloeiing de vergemeenschapping geopend zou worden tussen hen die in de geestelijke hemel waren, met degenen beneden die in het geloof-alleen waren; vanuit deze vergemeenschapping rezen de redeneringen en de bevestigingen ten gunste van dat geloof op en werden ook gehoord en doorvat; en daarom wordt gezegd dat nadat de vergemeenschapping geopend was, die dingen werden gehoord en doorvat.

397. En de zeven engelen hebbende de zeven bazuinen bereidden zich om te bazuinen, betekent dat zij voorbereid en aangegord waren om de staat van de Kerk te onderzoeken en vandaar van de levens bij hen voor wie de godsdienst het geloof-alleen is.

Wat met de bazuinen wordt aangeduid, staat vast uit het ingestelde gebruik ervan bij de zonen Israëls, waarover het volgende bij Mozes: *'Jehovah sprak tot Mozes, dat hij maken zou zilveren trompetten voor de samenroeping der vergadering en voor het optrekken der kampen; en dat zij daarmee geschal zouden maken in de dagen der vreugde, in de feesten, in de nieuwe manen, over de brandoffers en de slachtoffers; voorts dat zij, wanneer zij in de krijg kwamen tegen de hen bestokende vijanden, zouden samenroepen met de trompetten en dat zij dan in de gedachtenis zouden komen vóór Jehovah God en van de vijanden gered zouden worden'*, (Numeri 19:1-10); hieruit kan men zien, wat er wordt aangeduid met de trompetten blazen; dat hier daarmee *'dat de zeven engelen bazuinden'*, wordt aangeduid het onderzoek en de openbaring hoedanig de staat van de Kerk is bij hen voor wie de godsdienst

het geloof-alleen is, blijkt uit de afzonderlijke dingen van dit hoofdstuk en uit de afzonderlijke dingen van de volgende hoofdstukken tot en met het zestiende, in de geestelijke zin verstaan. Uit het gebruik van de trompetten bij de zonen Israëls kan men ook zien, wat met de trompetten en met die doen schallen wordt aangeduid in de volgende plaatsen: *'Blaast de bazuin in Zion en blaast op de berg der heiligheid, omdat de dag van Jehovah komt'*, (Joël 2:1,2).

'Jehovah zal over hen verschijnen en Zijn pijl zal zoals een bliksem uitgaan en de Heer Jehovih zal de bazuin blazen', (Zacharia 9:14).

'Jehovah zal zoals een leeuw uitgaan en geschal maken', (Jesaja 42:13).

'Te dien dage zal met een grote bazuin geblazen worden en zullen zij komen die vergaan in het land van Aschur en de heengedrevenen in het land van Egypte en zullen zich nederbuigen voor Jehovah, op de berg der heiligheid', (Jesaja 27:13).

'Hij zal engelen zenden met grote stem der trompet en zij zullen zijn uitverkorenen bijeenvergaderen uit de vier winden, van de grenzen der hemelen tot de grenzen ervan', (Mattheüs 24:31).

'Gezegend het volk, zij die het geschal kennen, o Jehovah, in het licht van Uw aangezichten zullen zij wandelen', (Psalm 89:16).

'Wanneer de morgensterren zingen en de zonen Gods geschal maken', (Job 38:7).

Aangezien de klanken van de trompetten zulke dingen betekenen en in de Israëlitische Kerk alle dingen zich naar het leven vertoonden volgens de overeenstemmingen en vandaar volgens de betekenissen, heeft het daarom ook plaatsgevonden dat *'toen Jehovah op de berg Sinai nederdaalde, er stemmen waren en bliksemen en een zware wolk en de hevige stem van een bazuin; en de stem van de bazuin gaande en zich zeer versterkende en het volk in het legerkamp sidderde zeer'*, (Exodus 19:16-25).

Daarom gebeurde het ook dat *'toen de driehonderd met Gideon de bazuinen bliezen tegen Midian, het zwaard van de man toen was tegen de genoot en zij wegluchtten'*, (Richteren 7:16-22); evenzo *'dat de twaalfduizend vanuit de zonen Israëls met de vaten der heiligheid en met de trompetten in de handen Midian overwonnen'*, (Numeri 31:1-8).

En ook dat *'de muur van Jericho neerviel, nadat de zeven priesters met de zeven bazuinen zevenmaal rondom de stad waren gegaan'*, (Jozua 6:1-29).

En daarom wordt bij Jeremia gezegd: *'Maakt geschal tegen Babel rondom, haar muren zij afgebroken'*, (Jeremia 50:15); en bij Zefanja: *'Dag der duisternis en der donkerheid, dag der bazuin en des geklanks over de versterkte steden'*, (Zefanja 1:15,16).

398. En de eerste engel heeft gebazuind, betekent het onderzoek en de openbaring hoedanig de staat van de Kerk is bij hen die innerlijk in dat geloof zijn.

Met geschal maken wordt onderzoeken en openbaren aangeduid, nr. 397; dat onder het bazuinen van deze eerste engel wordt verstaan het onderzoek en de openbaring van de staat van de Kerk bij hen die innerlijk in dat geloof zijn, is omdat de werking ervan plaatsvond gericht op de aarde, zoals volgt en de werking van het bazuinen van de tweede engel op de zee en onder de aarde en de zee wordt overal in de Openbaring, wanneer de ene en de andere wordt genoemd, de algehele Kerk verstaan: onder de aarde de Kerk vanuit hen die in de innerlijke dingen ervan zijn, onder de zee de Kerk vanuit hen die in de uiterlijke dingen ervan zijn; de Kerk immers is innerlijk en uiterlijk: innerlijk bij de geestelijken en uiterlijk bij de leken, of innerlijk bij hen die zich innerlijk op de leerstellingen ervan hebben toegelegd en die bevestigd hebben vanuit het Woord en uiterlijk bij hen die dit niet zozeer hebben gedaan.

Dezen zijn het die onder de aarde en de zee worden verstaan in deze plaatsen in de Openbaring: *'Opdat de wind niet zou waaien op de aarde, noch op de zee'*, (Openbaring 7:1).

'Beschadigt de aarde niet, noch de zee', (Openbaring 7:3).

'De engel, nederdalende vanuit de hemel, zette zijn rechtersoet op de zee en de linker op de aarde', (Openbaring 10:2,8) en verder vers 6.

‘Ik zag een beest opklimmen vanuit de zee en een ander beest opklimmen vanuit de aarde’, (Openbaring 13:1,11).

‘Looft God, Die heeft gemaakt de hemel, de aarde en de zee’, (Openbaring 14:7).

‘De eerste engel goot zijn fiool uit op de aarde en de tweede engel de zijne op de zee’, (Openbaring 16:2,3).

Dat met de aarde en de zee de innerlijke en de uiterlijke Kerk wordt aangeduid, dus de gehele Kerk, is omdat in de geestelijke wereld zij die in de innerlijke dingen van de Kerk zijn, op het droge verschijnen en zij die in de uiterlijke dingen ervan zijn, als het ware in zeeën, maar de zeeën zijn schijnbaarheden vanuit de algemene ware dingen waarin zij zijn.

Dat de aarde de Kerk aanduidt, zie nr. 285 en dat dit ook geldt voor het wereldrond, nr. 551.

399. En er is geworden hagel en vuur gemengd met bloed, betekent het valse vanuit de helse liefde, dat het goede vernietigt en het ware van het Woord vervalst.

Met de hagel wordt aangeduid het valse dat het goede en het ware vernietigt; met het vuur wordt aangeduid de helse liefde en met het bloed wordt aangeduid de vervalsing van het ware. Dat de hagel het valse aanduidt dat het goede en het ware vernietigt, zal men hierna zien; dat het vuur de liefde is in de ene en de andere zin: de hemelse en de helse, zie nr. 468; dat het bloed het Goddelijk Ware van de Heer is, dat ook het Woord is en in de tegengestelde zin het vervalste Woord, nr. 379; vanuit deze dingen tot één enkele zin samengevat, blijkt dat met ‘er is geworden hagel en vuur gemengd met bloed’ wordt aangeduid, het valse vanuit de helse liefde, dat het goede en ware vernietigt en het Woord vervalst.

Dat zij worden aangeduid, is omdat in de geestelijke wereld zulke dingen verschijnen, wanneer de sfeer van de Goddelijke Liefde en van de Goddelijke Wijsheid van de Heer vanuit de hemel neerglijdt in de gezelschappen beneden, waar de valse dingen vanuit de helse liefde zijn en daardoor het Woord vervalst wordt.

Eendere dingen worden met de hagel en tegelijk met het vuur aangeduid in de volgende plaatsen: *‘Van de glans vóór Hem gingen de wolken voorbij, met hagel en kolen van vuur; de Allerhoogste gaf de stem, hagel en kolen van vuur; en Hij zond Zijn vele pijlen en verstrooide ze’,* (Psalm 18:13-15).

‘Ik zal rechten door pest en bloed en hagelstenen, vuur en zwavel zal Ik op hen doen regenen’, (Ezechiël 38:22).

‘Dan zal Jehovah Zijn stem doen horen, in een vlam van verterend vuur en hagelsteen’, (Jesaja 30:30,31).

‘Hij gaf hun regens tot hagel, vuur der vlammen in hun land en Hij verbrak de boom van hun grens’, (Psalm 105:32,33).

‘De hagel, sloeg hun wijnstok en de wilde vijgenbomen sloeg Hij met zware hagel en hun vee met kolen; Hij zond in de ontsteking Zijns toorns een inzending van boze engelen’, (Psalm 78:47-49); deze dingen ten aanzien van Egypte, waarover het volgende bij Mozes:

‘Mozes strekte de stok uit en Jehovah gaf stemmen en hagel; en er was hagel en vuur, tegelijk wandelende in het midden van zware hagel; en de hagel sloeg alle kruid des velds en alle boom des velds verbrak hij’, (Exodus 9:23-25); alle wonderen die in Egypte hebben plaatsgevonden, betekenden de boze en de valse dingen vanuit de helse liefde die bij de Egyptenaren waren; elk wonder een of ander boze en valse; bij hen was immers de uitbeeldende Kerk geweest, zoals in tal van koninkrijken van Azië, maar zij was afgodisch en magisch geworden; met de zee Suph wordt de hel aangeduid, waarin zij tenslotte vergingen. Iets eenders wordt aangeduid met de hagelstenen waardoor er meer van de vijanden vergingen dan door het zwaard’, (Jozua 10:11); eveneens wordt ook met de hagel aangeduid in de volgende plaatsen: *‘Wee, der kroon van de hoogmoed; krachtig de Heer, zoals een overstroming van hagel; de hagel keert de toevlucht der leugen om’,* (Jesaja 28:1,2,7).

‘Het zal hagelen, totdat het woud zich zal nederlaten’, (Jesaja 32:19).

‘De tempel Gods in de hemel is geopend geworden en er werden bliksemen, stemmen en donderslagen en aardbeving en grote hagel’, (Openbaring 11:19).

‘En een grote hagel van een talent gewicht, daalde van de hemel op de mensen neer’, (Openbaring 16:21).

‘Hebt gij de schatkamers des hagels gezien, die worden opgehouden tot de dag van de veldslag en van de oorlog’, (Job 38:22,23).

‘Zeg tot hen die het loze pleisteren, dat het zal vallen; er zal een overstromende regen geschieden, waardoor gij, grote hagelstenen, zult vallen’, (Ezechiël 13:11); het loze pleisteren, is het valse bevestigen zodat het zoals waar verschijnt; en daarom worden degenen die dit doen, hagelstenen genoemd.

400. En zij zijn gezonden op de aarde en het derde deel der bomen is verbrand, betekent dat bij hen die in de innerlijke dingen van de Kerk zijn en in het geloof-alleen, alle aandoening en doorvatting van het ware, die de mens van de Kerk maken, verging.

Met de aarde waarop hagel en vuur gemengd met bloed, gezonden werden, wordt aangeduid de Kerk bij hen die in de innerlijke dingen ervan zijn en in het geloof-alleen en dat dezen de geestelijken zijn, zie nr. 398; met het derde deel wordt alles ten aanzien van het ware aangeduid, zoals met het vierde deel alles ten aanzien van het goede, nr. 322; dat met ‘drie dingen’ of met ‘drie’ alles, het volle en geheel en al, wordt aangeduid, zal men verder in nr. 505 zien; vandaar wordt met een derde, te weten het derde deel, iets eenders aangeduid; met verbranden wordt aangeduid vergaan, hier door het valse vanuit de helse liefde, dat wordt verstaan onder de hagel en het vuur met bloed gemengd, nr. 399.

Met de boom wordt de mens aangeduid en omdat de mens is vanuit de aandoening, die van de wil is en vanuit de doorvatting die van het verstand is, worden deze daarom eveneens met de boom aangeduid; er is ook een overeenstemming tussen de mens en de boom; en daarom verschijnen er in de hemel paradijzen uit bomen, die overeenstemmen met de aandoeningen van de engelen en de doorvattingen daaruit; en eveneens zijn er op sommige plaatsen in de helle wouden uit bomen die boze vruchten dragen, volgens de overeenstemming met de begeerten en het denken daaruit van hen die daar zijn.

Dat bomen in het algemeen mensen aanduiden ten aanzien van hun aandoeningen en hun doorvattingen daaruit, kan vaststaan uit de volgende plaatsen: *‘Alle bomen des velds zullen bekennen dat Ik, Jehovah, de hoge boom verneder, de nederige boom verhoog en de groene boom verdroog en de droge boom doe spruiten’, (Ezechiël 17:24).*

‘Gezegend de man die op Jehovah vertrouwt; hij zal zijn zoals een boom, geplant aan wateren; hij zal niet ophouden vrucht te dragen’, (Jeremia 17:7,8).

‘Gezegend de man wiens welbehagen is in de Wet; hij zal zijn zoals een boom, geplant aan de beken der wateren, die vrucht zal geven op zijn tijd’, (Psalm 1:1-3).

‘Looft Jehovah, gij vruchtbomen’, (Psalm 148:9).

‘De bomen van Jehovah worden verzadigd’, (Psalm 104:16). ‘De bijl ligt aan de wortel des booms; alle boom die geen goede vrucht maakt, zal worden uitgehouwen’, (Mattheüs 3:10; 7:16-21).

‘Of maakt de boom goed en de vrucht goed of maakt de boom rot en de vrucht rot; vanuit de vrucht immers wordt de boom gekend’, (Mattheüs 12:33; Lukas 6:43,44).

‘Ik zal een vuur aansteken dat alle groene boom en alle dorre boom verteren zal’, (Ezechiël 21:3).

Aangezien de boom de mens aanduidt, was het daarom vastgesteld, dat *‘de vrucht van de boom, die tot spijs van dienst was, in het land Kanaän, aan de voorhuid besneden zou worden’, (Leviticus 19:23-25); verder ‘dat zij, wanneer enige stad belegerd werd, de bijl niet zouden drijven in enige boom van goede vrucht’, (Deuteronomium 20:19,20); en ook ‘dat zij op het feest der tabernakels zouden nemen de vruchten van de boom van de eer en zich*

verblijden vóór Jehovah, (Leviticus 23:40,41); behalve meer plaatsen, die hier vanwege de hoeveelheid ervan niet worden aangevoerd.

401. En al het groene gras is verbrand, betekent: zo al het levende van het geloof.

Met verbranden wordt aangeduid vergaan, zoals eerder in nr. 400; met het groene gras wordt in het Woord aangeduid dat goede en ware van de Kerk of van het geloof dat in de natuurlijke mens het eerst wordt geboren; iets eenders wordt ook aangeduid met het kruid des velds; en omdat het geloof leeft vanuit het goede en het ware, wordt daarom daarmee dat al het groene gras is verbrand, aangeduid dat al het levende van het geloof is vergaan; en al het levende van het geloof vergaat, wanneer er niet enige aandoening van het goede en doorvatting van het ware is, waarover eerder.

Dat dit met het gras wordt aangeduid, is eveneens vanuit overeenstemming; en daarom vertoeven degenen die het geloof van de naastenliefde scheiden, niet alleen in de leer maar ook in het leven daarnaar, in de geestelijke wereld in de woestijn, waar zelfs geen gras is. Aangezien de vruchtboom de mens betekent ten aanzien van de aandoeningen van het goede en van de doorvattingen van het ware, betekent zo dus het groene gras de mens ten aanzien van datgene van de Kerk dat het eerst bij hem ontvangen en eveneens geboren wordt en het niet-groene gras betekent dit, maar dan te gronde gericht.

In het algemeen betekenen alle dingen die in: tuinen, wouden, akkers en velden zijn, de mens ten aanzien van iets van de Kerk, of wat hetzelfde is, iets van de Kerk bij hem; de oorzaak is deze dat zij overeenstemmen; dat het gras dat betekent, kan vaststaan uit deze plaatsen:

‘De stem zei: Roep; en hij zei: Wat zal ik roepen. Alle vlees is gras; het gras is verdord en de bloem is afgevallen, omdat de wind daarin geblazen heeft; voorwaar, gras is het volk, het gras is verdord en de bloem is afgevallen en het Woord van onze God zal bestaan tot in het eeuwige’, (Jesaja 40:5-8).

‘De bewoners des lands zijn kruiden des velds geworden, grasscheutjes, gras der daken en de akker is verbrand eer hij zaaiveld was’, (Jesaja 37:27; 2 Koningen 19:26).

‘Ik zal Mijn zegen uitgieten op uw geborenen en zij zullen uitspruiten in het midden van het gras’, (Jesaja 44:3,4; 51:12; Psalm 37:2; Psalm 103:15; Psalm 129:6; Deuteronomium 32:2).

Dat met het groenende of het groene dat wat leeft of het levende wordt aangeduid, blijkt bij, (Jeremia 17:8; 11:16; Ezechiël 17:24; 20:47; Hosea 14:9; Psalm 37:35; Psalm 52:10; Psalm 92:15).

Iets eenders als hier in de Openbaring wordt gezegd, vond plaats in Egypte, namelijk *‘dat vanwege de hagel en het vuur, met elkaar vermengd, alle boom en alle kruid des velds verbrand werden’*, (Exodus 9:23-35; Psalm 78:47-49; Psalm 105:32,33).

402. En de tweede engel heeft gebazuind, betekent het onderzoek en de openbaring hoedanig de staat van de Kerk is bij hen die uiterlijk in dat geloof zijn.

Dat de bazuin blazen betekent onderzoeken en openbaren de staat van de Kerk en vandaar van het leven bij hen voor wie de godsdienst het geloof-alleen is, zie nr. 397; dat deze dingen worden gezegd van hen die uiterlijk in dat geloof zijn, is omdat hier wordt gehandeld over hen die in de zee zijn en eerder over degenen die op aarde zijn; en onder hen die op aarde zijn, worden degenen verstaan die in de innerlijke dingen van de Kerk zijn, namelijk de geestelijken; en onder hen die in de zee zijn, te weten de leken; zie nr. 398; dat zij in de geestelijke wereld als het ware in de zee verschijnen, zie de nrs. 238, 290.

403. En als het ware een grote berg, van vuur brandende, werd in de zee geworpen, betekent de verschijning van de helse liefde bij hen die in de uiterlijke dingen van de Kerk zijn en in het geloof-alleen.

Met de zee wordt de Kerk aangeduid bij hen die in de uiterlijke dingen zijn en in het geloof-alleen; en zij die in de uiterlijke dingen zijn, worden met een algemeen woord leken genoemd,

omdat degenen die in de innerlijke dingen zijn geestelijken worden genoemd, nrs. 398, 402; met de berg wordt de liefde aangeduid, nr. 336; en met de van vuur brandende berg wordt de helse liefde aangeduid, nrs. 494, 599; de verschijning van deze liefde is bij hen over wie hier wordt gehandeld; die liefde uit dezen verschijnt immers bij de engelen; de oorzaak hiervan is, omdat het geloof-alleen het van de naastenliefde gescheiden geloof is, dat wil zeggen, de liefde jegens de naaste, dus de geestelijke liefde, daar is de helse liefde; er is niet een liefde die het midden houdt, dan alleen bij de lauwen, over wie gehandeld wordt in de (Openbaring 3:15,16).

404. En het derde deel der zee is bloed geworden, betekent dat alle algemene ware dingen bij hen vervalst waren.

Met het derde deel worden alle dingen aangeduid, nr. 400; met het bloed wordt de vervalsing van het ware van het Woord aangeduid, nr. 379; met de zee wordt de Kerk aangeduid bij hen die in de uiterlijke dingen ervan zijn en in het geloof-alleen, nrs. 398, 402; dat bij dezen de algemene ware dingen vervalst zijn, is omdat zij alleen daarin zijn; zij weten immers niet de afzonderlijke dingen van het geloof, zoals de geestelijken; het is krachtens de algemene ware dingen bij hen, dat zij als het ware in de zee verschijnen in de geestelijke wereld; de oorzaak hiervan is deze, dat de wateren de ware dingen betekenen, nr. 50 en de zee het algemene bewaarvat ervan is, nr. 238.

405. En gestorven is het derde deel van die schepselen in de zee, hebbende zielen, betekent dat degenen die dat geloof geleefd hebben en leven, niet kunnen worden hervormd en het leven ontvangen.

Met het derde deel worden al dezen aangeduid, zoals eerder is gezegd; onder de schepselen worden zij verstaan die hervormd kunnen worden, nr. 290; de oorzaak hiervan is deze: dat met scheppen hervormen wordt aangeduid, nr. 254; met ‘zielen hebbende’ wordt aangeduid: het leven door de hervorming kunnen ontvangen; daarmee, dat zij gestorven zijn, wordt aangeduid, dat zij die in het geloof-alleen leven, dit niet kunnen; dat zij het niet kunnen, is omdat allen worden hervormd door het met de naastenliefde verenigd geloof, dus door het geloof van de naastenliefde en niet iemand door het geloof-alleen; de naastenliefde immers is het leven van het geloof.

Aangezien de aandoeningen en daaruit de doorvattingen en het denken van geesten en engelen in de geestelijke wereld uit de verte verschijnen in vormen van dieren of schepselen op de aarde, die beesten worden genoemd, van de schepselen van de lucht, die vogels worden genoemd en van schepselen van de zee, die vissen worden genoemd, worden daarom in het Woord zo vaak beesten, vogels en vissen genoemd, waaronder evenwel niet iets anders wordt verstaan, zoals in deze dingen: *‘De twist van Jehovah met de bewoners des lands, omdat er niet waarheid, niet barmhartigheid en niet erkenenis Gods is; en verkwijnen zal een elk die daarin woont, wat betreft het beest des velds en de vogel der hemelen; ook de vissen der zee zullen weggeraapt worden’*, (Hosea 4:1,3).

‘Ik zal verteren de mens en het beest, de vogel der hemelen en de vissen der zee, de aanstoten met de goddelozen’, (Zefanja 1:3).

‘Er zal een grote aardbeving zijn op het land Israëls en voor Mij zullen beven de vissen der zee, de vogel der hemelen en het beest des velds’, (Ezechiël 38:18-20).

‘Gij deed Hem heersen over de werken van Uw handen; alle dingen hebt Gij onder Zijn voeten gezet, de beesten der velden, de vogel des hemels en de vis der zee, welke de weg der zeeën doorgaat’, (Psalm 8:7-9); deze dingen ten aanzien van de Heer.

‘Vraag, ik bid u, de beesten en zij zullen u leren of de vogelen des hemels en zij zullen het u verkondigen en de vissen der zee zullen het u vertellen; wie weet niet uit alle deze dat de hand van Jehovah dat doet’, (Job 12:7-9) en nog in vele andere plaatsen.

Onder de vissen echter of de schepselen der zee waarover hier wordt gehandeld, worden verstaan de aandoeningen en daaruit het denken van die mensen die in de algemene ware dingen zijn en die zo meer vanuit het natuurlijke dan vanuit het geestelijke trekken; dezen worden onder de vissen in de voorgaande plaatsen verstaan en eveneens in de volgende hierna: *‘Door Mijn schelding maak Ik de zee droog, stel Ik de rivieren tot een woestijn; haar vis zal verrotten en van dorst sterven’*, (Jesaja 50:2).

‘Koning van Egypte, grote walvis, die ligt in het midden van uw rivieren; gij hebt gezegd: Mijn is de rivier, ik heb mij gemaakt; daarom zal Ik de vis van uw rivieren aan uw schubben doen kleven en Ik zal u verlaten in de woestijn en al de vis van uw rivieren’, (Ezechiël 29:3-5); deze dingen zijn gezegd tot de koning van Egypte, omdat met Egypte het van het geestelijk gescheiden natuurlijke wordt aangeduid en vandaar met ‘de vissen zijner rivieren’ degenen die in de leerstellige dingen zijn en daar vanuit in het afgescheiden geloof, maar dit geloof is slechts een wetenschap; de oorzaak ervan is deze, dat de afscheiding die daar ook tot de wonderen behoorde *‘dat de wateren van hen werden verkeerd in bloed en dat vandaar de vissen stierven’*, (Exodus 7:17-25; Psalm 105:29).

Verder: *‘Waarom maakt Gij de mens zoals de vissen der zee; een elk trekt met de angel op en vergadert in het net’*, (Habakuk 1:14-16); de vissen hier voor hen die in de algemene ware dingen zijn en in het van de naastenliefde gescheiden geloof; maar de vissen voor hen die in de algemene ware dingen zijn en in het met de naastenliefde verbonden geloof, bij Ezechiël: *‘Hij zei tot mij: Deze wateren, uitgaande tot de oostelijke grens, komen tot de zee en daaruit wordt alle ziel die kruipt, levend en zeer veel vis; daarop staan vissers met uitspreiding der netten; naar de aard zal haar vis zijn zoals de vis van de grote zee, zeer veel’*, (Ezechiël 47:1,8-10).

Bij Mattheüs: *‘Jezus zei: Het koninkrijk der hemelen is gelijk aan een net, geworpen in de zee en zij verzamelden de vissen en deden de goede in vaten en wierpen de slechte uit’*, (Mattheüs 13:47-49); en bij Jeremia: *‘Ik zal de zonen Israëls wederbrengen op hun land en Ik zal zenden tot vele vissers, die hen vissen zullen’*, (Jeremia 16:15,16).

Wie dus weet, dat dit met vissen wordt aangeduid, kan zien waarom de Heer vissers tot discipelen had gekozen en had gezegd: *‘Komt tot Mij en Ik zal u tot vissers der mensen maken’*, (Mattheüs 4:18,19; Markus 1:16,17).

Dat de discipelen, terwijl de Heer zegende, een ontzaglijke menigte vissen vingen en de Heer tot Petrus zei: *‘Vrees niet; van nu aan zult gij mensen vangen’*, (Lukas 5:2-10).

Waarom de Heer, toen zij van Hem schatting wilden eisen, tot Petrus zei, *‘dat hij naar de zee zou gaan en een vis daaruit ophalen en de daarin gevonden stater zou geven voor Zich en voor hem’*, (Mattheüs 17:24-27).

‘Waarom de Heer na de wederopstanding aan de discipelen een vis en brood te eten gaf’, (Johannes 21:2-13) en tot hen zei: *‘dat zij in de algehele wereld zouden gaan en het evangelie zouden predikingen aan alle schepsel’*, (Markus 16:15); immers, de natiën die zij bekeerden, waren niet dan in de algemene ware dingen en meer in het natuurlijke dan in het geestelijke.

406. En het derde deel der schepen is vergaan, betekent dat alle erkenningen van het goede en het ware vanuit het Woord, dienstig tot nut van het leven, bij hen te gronde waren gericht. Het derde deel betekent alles, zoals eerder in de nrs. 400, 404, 405; de schepen betekenen de erkenningen van het goede en het ware vanuit het Woord, dienstig tot nut van het leven; dat die met de schepen worden aangeduid, is omdat de schepen over de zee gaan en de noodzakelijke zaken aanbrengen, die de natuurlijke mens in elk opzicht tot diens nut strekken; en de erkenningen van het goede en het ware zijn de noodzakelijke dingen, die de geestelijke mens in elk opzicht tot diens nut strekken; vanuit die erkenningen immers is de leer van de Kerk en volgens die leer het leven.

De schepen duiden die erkenningen aan, omdat zij de bevatters zijn en in het Woord wordt op vele plaatsen het bevattende voor de inhoud genomen, zoals de beker voor de wijn, de

schotel voor de spijs, de tabernakel en de tempel voor de heiligheden daarin, de ark voor de wet, de altaren voor de eredienst, enzovoort.

De schepen betekenen de erkenningen van het goede en het ware in de volgende plaatsen: *'Zebulon zal aan de oever der zeeën wonen en hij aan de haven der schepen'*, (Genesis 49:13); met Zebulon wordt de verbinding van het goede en het ware aangeduid.

'Tyrus, de bouwers hebben uw schoonheid vervolmaakt; vanuit de dennen van Senir hebben zij u alle denningen gebouwd, de ceder vanuit de Libanon gehaald om een mast te maken; van de eiken van Basan hebben zij uw riemen gemaakt, uw vaarboom hebben zij gemaakt van elpenbeen, de dochter der schreden uit de eilanden Kittim; de inwoners van Sidon en Arvad waren uw roeiers, uw wijzen waren uw scheepskapiteins; alle schepen der zee en haar zeelieden waren in u om handel te drijven; de schepen van Tarsis waren uw vloten in uw koophandel, waarvandaan gij vervuld waart en zeer geëerd in het hart der zeeën', (Ezechiël 27:4-9,25); deze dingen over Tyrus, omdat met Tyrus in het Woord wordt aangeduid de Kerk ten aanzien van de erkenningen van het ware en goede, zoals kan vaststaan uit de afzonderlijke dingen in dit hoofdstuk en in het volgende, hoofdstuk 28, in de geestelijke zin verstaan; en omdat de erkenningen van het ware en het goede van de Kerk met Tyrus worden aangeduid, wordt daarom een schip beschreven ten aanzien van de afzonderlijke dingen ervan en met de afzonderlijke dingen wordt enige hoedanigheid van die erkenningen aangeduid, dat tot inzicht bevorderlijk is.

Wat heeft het Woord gemeen met de schepen van Tyrus en zijn handel?

De verwoesting van die Kerk wordt daarna als volgt beschreven: *'Tot de stem des geschreeuws uwer scheepskapiteins zullen de voorsteden beven en nederklimmen zullen van uw schepen allen die de riem houden, alle zeelieden en scheepskapiteins der zee zullen over u bitterlijk schreeuwen'*, (Ezechiël 27:28-30; Jesaja 23:14,15).

Evenzo wordt de verwoesting van Babylon beschreven ten aanzien van alle erkenningen van het ware, in het volgende in de Openbaring: *'In één uur zijn zo grote rijkdommen verwoest; alle stuurman en een elk die op schepen verkeert en de bootsgezellen, riepen, zeggende: Wee, wee, de grote stad Babylon, in dewelke allen die schepen in de zee hebben, rijk geworden zijn'*, (Openbaring 18:17,19); zie de ontvouwing hierna.

Met de schepen worden de erkenningen van het ware en het goede ook aangeduid in de volgende plaatsen: *'Mijn dagen zijn snel geweest, zij zijn gevluht, zij hebben het goede niet gezien, zij zijn voorbijgegaan met de schepen van het verlangen'*, (Job 9:25,26).

'Die met schepen ter zee bevoeren, werk doende in vele wateren, zij hebben de werken van Jehovah gezien en Zijn wonderbaarlijke dingen in de diepte', (Psalm 107:23,24).

'De eilanden zullen op Mij vertrouwen en de schepen van Tarsis in de aanvang, om uw geborenen van verre aan te brengen', (Jesaja 60:9).

'De koningen hebben zich vergaderd, de schrik heeft hen aangegrepen, door de oostelijke wind zult gij de schepen van Tarsis verbreken', (Psalm 48:5,7,8).

'Huult, gij schepen van Tarsis', (Jesaja 23:1,14; Numeri 24:24; Richteren 5:17; Psalm 104:26; Jesaja 33:21).

407. En de derde engel heeft gebazuind, betekent het onderzoek en de openbaring van de staat van de Kerk bij hen van wie de godsdienst het geloof-alleen is, hoedanig zij zijn ten aanzien van de aandoening en de opneming van de waarheden vanuit het Woord.

Dat deze dingen worden aangeduid, staat vast uit wat nu volgt, in de geestelijke zin verstaan.

408. En gevallen is vanuit de hemel een grote ster, brandende als ware het een fakkel, betekent de verschijning van het eigen inzicht vanuit de trots opkomende vanuit de helse liefde.

Dat met 'de vanuit de hemel vallende grote ster' wordt aangeduid de verschijning van het eigen inzicht vanuit de trots opkomend vanuit de helse liefde, is omdat zij werd gezien te branden als een fakkel en omdat haar naam alsem was, zoals volgt; en met de ster en eveneens

met de fakkel wordt het inzicht aangeduid, hier het eigen inzicht, omdat zij gezien werd te branden en alle eigen inzicht brandt vanuit de trots en de trots ervan komt op uit de helse liefde, die met de van vuur brandende berg, nr. 403, wordt aangeduid; met de alsem wordt het helse valse aangeduid, waar vanuit dat inzicht ontstaat en wordt angeblazen. Dat de ster het inzicht betekent, zie de nrs. 151, 954; evenzo ook de fakkel of de lamp, nr. 796.

409. En is gevallen op het derde deel der rivieren en op de bronnen der wateren, betekent dat daaruit alle ware dingen van het Woord geheel en al vervalst zijn.

Met de rivieren worden de waarheden van het Woord in overvloed aangeduid, omdat met de wateren de ware dingen worden aangeduid, nr. 50; en met de bronnen der wateren wordt het Woord aangeduid, nr. 384; dat de ware dingen van het Woord geheel en al vervalst zijn, is omdat er volgt dat het derde deel der wateren alsem is geworden en met alsem wordt het helse valse aangeduid, nr. 410.

Dat de rivieren de ware dingen in overvloed betekenen, kan vaststaan uit de volgende plaatsen: *'Zie, Ik makende het nieuwe; Ik zal in de woestijn wateren geven en in de eenzaamheid rivieren, om Mijn volk, Mijn uitverkorene, te drenken'*, (Jesaja 43:19,20).

'Ik zal wateren uitgieten op de dorstige en rivieren op de droge; Ik zal Mijn geest uitgieten op uw zaad en de zegen op uw geborenen', (Jesaja 44:3).

'Dan zal de tong des stommen zingen, omdat in de woestijn wateren zullen uitbarsten en rivieren in de vlakte der woestijn', (Jesaja 35:6).

'Ik zal rivieren op de hellingen openen en in het midden der valleien zal Ik bronnen stellen, de woestijn tot een poel der wateren en het droge land tot springbronnen der wateren', (Jesaja 41:18).

'Jehovah heeft op de zeeën het wereldrond gegrond, op de rivieren heeft Hij het gevestigd', (Psalm 24:2).

'Ik zal in de zee Zijn hand zetten en in de rivieren Zijn rechter', (Psalm 89:26).

'Ontsteekt Jehovah tegen de rivieren, is tegen de rivieren Uw toorn, tegen de zee Uw ontsteking, omdat Gij op Uw paarden rijdt', (Habakuk 3:8).

'De rivieren welker beken de stad Gods zullen verblijden', (Psalm 46:3-5).

'Hij toonde mij een zuivere rivier van het water des levens, uitgaande vanuit de troon Gods en des Lams', (Openbaring 22:1).

'Hij kliefde de rotsen in de woestijn en deed de grote afgronden drinken; Hij sloeg de rots en de rivieren vloeiden uit', (Psalm 78:15,16,20; Psalm 105:41).

'Dan zullen de wateren in de zee ontbreken en de rivier zal verdrogen', (Jesaja 19:5-7; 42:15; 50:2; Nahum 1:4; Psalm 107:33; Job 14:10,11; 50:2; Nahum 1:4; Psalm 107:33; Job 14:10,11).

'Jezus zei: Indien iemand tot Mij komt, zoals de Schrift heeft gezegd, stromen des levenden waters zullen vanuit zijn buik vloeien', (Johannes 7: 37,38; Jesaja 33:21; Jeremia 17:7,8; Ezechiël 31:3,4; 47:1-12; Joël 3:18; Zacharia 9:10; Psalm 80:12; 93:2-4; Psalm 98: 7,8; Psalm 110:7; Numeri 24:6,7; Deuteronomium 8:7).

Dat echter de rivieren in de tegengestelde zin de valse dingen in overvloed aanduiden, kan hieruit vaststaan: 'Hij zal gezanten zenden over de zee tot de vertreden natie, welker land de rivieren beroofd hebben', (Jesaja 18:2).

'Als niet Jehovah voor ons was, de wateren zouden ons overlopen hebben en een rivier zou over onze ziel gegaan zijn', (Psalm 124:2,4,5).

'Wanneer gij door de wateren zult gaan, Ik zal met u zijn en door de rivieren, zij zullen u niet overstromen', (Jesaja 43:2).

'De snoeren des doods hadden mij omgeven en de stromen belials verschrikten mij', (Psalm 18:5).

‘De draak wierp achter de vrouw vanuit zijn mond water zoals een rivier, opdat hij haar door de stroom zou doen verzwelgen’, (Openbaring 12:15).

‘Zie, Jehovah zal over u doen opkomen geweldige en vele wateren der rivier en zij zal overstromen en over gaan en tot aan de hals reiken’, (Jesaja 8:6-8).

‘De stromen zijn gekomen en zijn tegen dat huis aangevallen en toch is het niet gevallen, het was immers op een rots gegrond’, (Mattheüs 7:25,27; Lukas 6:48,49); ook hier staan de stromen voor de valse dingen in overvloed, omdat met de Rots de Heer wordt aangeduid ten aanzien van het Goddelijk Ware; met de stromen worden ook de verzoeken aangeduid, omdat de verzoeken overstromingen van de valse dingen zijn.

410. En de naam der ster wordt geheten Alsem; en het derde deel der wateren werd alsem, betekent het helse valse waar vanuit hun eigen inzicht is, waardoor alle ware dingen van het Woord vervalst zijn.

Met de ster wordt aangeduid het eigen inzicht vanuit de trots, opkomende vanuit de helse liefde, nr. 408; met de naam wordt de hoedanigheid ervan aangeduid, nrs. 81, 122, 165; met de alsem wordt het helse valse aangeduid, waarover hierna; met de wateren worden de waarheden aangeduid, nr. 50, hier de ware dingen van het Woord, omdat over het geloof wordt gehandeld; met het derde deel worden alle dingen aangeduid, zoals eerder; vanuit deze dingen, wanneer die tot één zijn samengenomen, spruit de eerder aangegeven zin voort.

Dat alsem het helse valse betekent, is vanwege de erge bitterheid ervan, waarmee de spijzen en dranken afschuwelijk worden gemaakt; daarom wordt met zo’n valse met alsem aangeduid in de volgende plaatsen: *‘Zie, Ik spijzig dit volk met alsem en Ik zal hen drenken met wateren der gal’, (Jeremia 9:14,15).*

‘Zo zei Jehovah tegen de profeten: Zie, Ik spijzig hen met alsem en Ik zal hen drenken met wateren der gal; omdat van Jeruzalems profeten de huichelarij is uitgegaan in het algehele land’, (Jeremia 23:15).

‘Gij verkeert in gal het gericht en de vrucht der gerechtigheid in alsem’, (Amos 5:7; 6:12).

‘Er zij onder ulieden niet een wortel die gal en alsem voortdrage’, (Deuteronomium 29:17).

Aangezien de Joodse Kerk alle ware dingen van het Woord vervalst had, zoals de Kerk waarover hier wordt gehandeld en de Heer met alle dingen van Zijn lijden haar heeft uitgebeeld, door toe te laten dat de Joden Hem zo behandelden als zij het Woord behandelden, omdat Hijzelf het Woord was, gaven zij Hem daarom *‘edik met gal gemengd te drinken’ – wat gelijk aan alsem is – maar die proevende, wilde Hij niet drinken’, (Mattheüs 27:34; Markus 15:23; Psalm 69:22).*

Omdat de Joodse Kerk zodanig is geweest, wordt zij daarom als volgt beschreven; *‘Hij heeft Mij met bitterheden verzadigd; hij heeft Mij met alsem dronken gemaakt’, (Klaagliederen 3:15,19,19).*

411. En vele mensen zijn gestorven vanwege de wateren, omdat zij bitter waren geworden, betekent de uitblussing van het geestelijk leven bij verscheidenen ten gevolge van de vervalste ware dingen van het Woord.

Vele mensen zijn gestorven, betekent de uitblussing van het geestelijk leven; de mens immers wordt krachtens het geestelijk leven bij hem levend genoemd, maar vanwege het van het geestelijk leven gescheiden natuurlijk leven, wordt hij dood genoemd; vanwege de wateren, omdat zij bitter waren geworden, betekent, ten gevolge van de vervalste ware dingen van het Woord; dat de wateren de ware dingen van het Woord zijn, zie nr. 410; dat het bittere het vervalste betekent, is omdat het bittere van de alsem wordt verstaan en met alsem wordt het helse aangeduid, nr. 410.

De christelijke mens heeft het geestelijk leven nergens anders vandaan dan vanuit de ware dingen van het Woord; daarin immers is het leven; maar wanneer die waarheden zijn vervalst en de mens die volgens de valsheden van zijn godsdienst verstaat en beschouwt, dan wordt

het geestelijk leven bij hem uitgeblust; de oorzaak is deze, dat het Woord gemeenschap heeft met de hemel; en daarom klimmen, wanneer het Woord door de mens wordt gelezen, de ware dingen daar op in de hemel en de valse dingen waaraan de ware dingen zijn aangebonden of waarmee zij zijn verbonden, nemen hun richting naar de hel; vandaar ontstaat een verscheuring, ten gevolge waarvan het leven van het Woord wordt uitgeblust; maar dit vindt alleen plaats bij hen die de valse dingen door het Woord bevestigen, niet echter bij hen die ze niet bevestigen; ik heb die verscheuringen gezien en het geknetter gehoord, zoals van hout dat in een oven door het vuur wordt gespleten, dit is van hen afkomstig.

Het bittere betekent ook het vervalste in de volgende plaatsen: *'Wee degenen die het boze goed heten en het goede boos; die het bittere tot zoet stellen en het zoete tot bitter'*, (Jesaja 5:20,22).

'Met gezang zullen zij niet wijn drinken, bitter zal de sterke drank zijn degenen die hem drinken', (Jesaja 24:9).

Iets eenders wordt aangeduid met *'het verslonden boekje, dat in de mond zoet was en waardoor de buik bitter werd gemaakt'*, (Openbaring 10:9,10); en met deze woorden:

'Zij kwamen tot Mara, maar zij konden de wateren niet drinken vanwege de bitterheid, maar Jehovah wees hem een hout; dat wierp hij in de wateren en zij werden zoet', (Exodus 15:23-25); het hout in het Woord betekent het goede.

Iets eenders ook met *'de kolokwinten in het moes gedaan, ten gevolge waarvan de zonen van de profeten riepen: De dood is in de pot; hetgeen Elisa genas door er meel in te doen'*, (2 Koningen 4:38-41); het meel betekent het ware vanuit het goede.

412. En de vierde engel heeft gebazuind, betekent het onderzoek en de openbaring van de staat van de Kerk bij hen voor wie de godsdienst het geloof-alleen is, dat zij zijn in de boze dingen van het valse en in de valse dingen van het boze.

Dat dit wordt aangeduid, staat vast uit wat hierna volgt, in de geestelijke zin verstaan; bazuinen betekent hier evenals eerder in de nrs. 398, 402, 407, onderzoeken en openbaren.

413. En geslagen werd het derde deel der zon en het derde deel der maan en het derde deel der sterren en het derde deel ervan werd verduisterd, betekent, met als oorzaak van de boze dingen van uit de valse en van de valse vanuit de boze dingen, niet wisten wat de liefde is, wat het geloof, noch enig ware.

Met het derde deel wordt alles aangeduid, nr. 400; met de zon wordt de liefde aangeduid, nr. 53; met de maan wordt het inzicht en het geloof aangeduid, nr. 332; met de sterren worden de erkenissen van het ware en het goede vanuit het Woord aangeduid, nr. 51; met verduisterd worden, wordt aangeduid, niet gezien en geweten worden, vanwege de boze dingen vanuit de valse en van de valse vanuit de boze dingen; de boosheden vanuit de valsheden hebben degenen die valse dingen van de godsdienst aannemen en die bevestigen totdat zij zoals ware dingen verschijnen; en wanneer zij volgens die leven, doen zij de boze dingen vanuit de valsheden of de boosheden van het valse; de valse dingen vanuit de boze dingen echter hebben zij die de boze dingen niet voor zonden houden en te meer zij die door redeneringen vanuit de natuurlijke mens en bovendien vanuit het Woord, bij zich bevestigen dat de boze dingen niet zonden zijn; de bevestigingen zelf zijn de valsheden vanuit het boze en worden de valse dingen van het boze genoemd.

Dat duisternis die dingen aanduidt, is omdat het licht het ware aanduidt en wanneer het licht is uitgedoofd, ontstaat duisternis; ter bevestiging zullen eerst plaatsen worden aangevoerd waar eendere dingen worden gezegd, zoals hier in de Openbaring over de zon, de maan en de sterren en over de duisternis die ontstaat door de uitblussing ervan: *'De zon zal verkeerd worden in duisternis; en de maan in bloed, voordat de grote en verschrikkelijke dag van Jehovah komt'*, (Joël 2:31).

‘De sterren der hemelen en hun gesternte zullen met haar licht niet lichten; de zon zal verduisterd worden in haar opgang en de maan zal haar schijnsel niet laten glanzen’, (Jesaja 13:10; 24:23).

‘Ik zal wanneer Ik u zal uitgeblust hebben, de hemelen bedekken; Ik zal de zon met een wolk bedekken en de maan zal haar licht niet laten lichten; alle luchters des lichts in de hemelen zal Ik zwart maken over u en Ik zal duisternis over uw land maken’, (Ezechiël 32:7,8).

‘Nabij is de dag van Jehovah; de zon en de maan zijn zwart geworden en de sterren zullen haar glans intrekken’, (Joël 2:10).

‘Terstond na de verdrukking van die dagen zal de zon verduisterd worden en de maan zal haar schijnsel niet geven en de sterren zullen van de hemel vallen’, (Mattheüs 24:29; Markus 13:24,25); wie die het gemoed verheft, kan niet zien, dat op deze plaatsen niet de zon, de maan en de sterren van de wereld worden verstaan.

Dat met de duisternis de valsheden van verschillend geslacht worden aangeduid, staat vast uit het volgende: *‘Wee degenen die de dag van Jehovah verlangen; die zal der duisternis en niet des lichts zijn; zal dan niet de dag van Jehovah duisternis zijn en geen licht, donkerheid en geen glans’, (Amos 5:18,20).*

‘De dag van Jehovah een dag der duisternis en der donkerheid, een dag der wolk en der omneveling’, (Zefanja 1:15).

‘Te dien dage zal Hij neerzien op de aarde en deze, zie, is duisternis en het licht zal zich verduisteren in haar ruïnes’, (Jesaja 5:30; 8:22).

‘Zie, duisternis bedekt de aarde en donkerheid de volken’, (Jesaja 60:2).

‘Geef Jehovah heerlijkheid, voordat Hij duisternis teweegbrengt; wij verwachten het licht, maar Hij stelt dat in donkerheid’, (Jeremia 13:16).

‘Wij verwachten het licht, maar zie, duisternis en geen glanzen; wij wandelen in donkerheden; wij stoten ons op de middag zoals in de schemering; onder de levenden zijn wij zoals de doden’, (Jesaja 59:9,10).

‘Wee degenen die duisternis tot licht stellen en het licht tot duisternis’, (Jesaja 5:20).

‘Het volk dat in duisternis wandelt, heeft een groot licht gezien’, (Jesaja 9:1; Mattheüs 4:16).

‘De opgang uit de hoge is degenen verschenen die in de duisternis en in de schaduw des doods gezeten zijn’, (Lukas 1:79).

‘Indien gij aan de hongerige uw ziel geeft, zo zal in de duisternis uw licht opgaan en uw donkerheid zal zijn zoals de middag’, (Jesaja 58:10).

‘Te dien dage zullen de ogen der blinden die zijn in de donkerheid en in de duisternis, zien’, (Jesaja 29:18; 42:16; 49:9).

‘Jezus zei: Ik ben het Licht der wereld; die Mij volgt, zal in de duisternis niet wandelen, maar zal het licht des levens hebben’, (Johannes 8:12).

‘Wandelt zolang gij het Licht hebt, opdat de duisternis u niet bevange; Ik het Licht, in de wereld ben Ik gekomen; opdat een elk die in Mij gelooft, in de duisternis niet blijve’, (Johannes 12:35,46).

‘Wanneer ik in de duisternis zit, is Jehovah mij een Licht’, (Micha 7:8).

‘Dit is het oordeel, dat het Licht in de wereld is gekomen, maar de mensen hebben de duisternis meer bemind dan het Licht’, (Johannes 3:19; 1:4,5).

‘Indien het schijnsel dat in u is, duisternis is, hoe grote duisternis’, (Mattheüs 6:23; Lukas 11:34-36).

‘Dit is uw ure en de mogendheid der duisternis’, (Lukas 22:53); met de duisternis wordt in die plaatsen aangeduid het valse dat is opgekomen of vanuit onwetendheid omtrent het ware, of vanuit een vals beginsel van godsdienst, of vanuit het leven van het boze.

Ten aanzien van hen die in de valse dingen van de godsdienst zijn en daaruit in de boze dingen van het leven, zegt de Heer, *‘dat zij uitgeworpen moeten worden in de uiterlijke duisternis’, (Mattheüs 8:12; 22:13; 25:30).*

414. Zodat de dag niet lichtte voor zijn derde deel en de nacht evenzo, betekent niet langer enig geestelijk ware, noch natuurlijk ware, dienstig voor de leer en het leven vanuit het Woord bij hen.

Daaronder dat de dag niet lichtte, wordt verstaan, dat er geen licht vanuit de zon was en onder de nacht evenzo, wordt verstaan dat er geen licht vanuit de maan en de sterren was; met het licht wordt in het algemeen het Goddelijk Ware aangeduid, namelijk het Ware vanuit het Woord; met het licht der zon het geestelijk Goddelijk Ware en met het licht der maan en der sterren, het natuurlijk Goddelijk Ware, het ene en het andere vanuit het Woord; het Goddelijk Ware in de geestelijke zin van het Woord is zoals het licht van de zon overdag en het Goddelijk Ware in de natuurlijke zin van het Woord is zoals het licht van de maan en de sterren 's nachts.

Ook vloeit de geestelijke zin van het Woord in de natuurlijke zin ervan, zoals de zon met haar licht in de maan en deze vertoont het licht van de zon op indirecte wijze; zo verlicht dus eveneens de geestelijke zin van het Woord de mensen, ook degenen die niet iets over die zin weten, als zij het Woord in de natuurlijke zin lezen; maar hij verlicht de geestelijke mens zoals het licht uit de zon diens oog verlicht; de natuurlijke mens echter verlicht hij zoals het licht vanuit de maan en de sterren het oog van deze verlicht; eenieder wordt verlicht volgens de geestelijke aandoening van het ware en het goede en tevens volgens de echte ware dingen waardoor hij zijn redelijke heeft geopend.

Deze dingen worden ook onder de dag en de nacht verstaan in de volgende plaatsen: 'God zei: Dat er luchters zijn in het uitspansel der hemelen, om onderscheid te maken tussen de dag en tussen de nacht; en God maakte de twee grote luchters, de grote lichter tot heerschappij op de dag en de kleine lichter tot heerschappij in de nacht en de sterren; en God stelde ze in het uitspansel der hemelen om licht te geven op de aarde en om te heersen in de dag en in de nacht en om onderscheid te maken tussen het licht en tussen de duisternis', (Genesis 1:14-19). *'Jehovah maakte de grote luchters, de zon tot heerschappij in de dag, de maan en de sterren tot heerschappij in de nacht'*, (Psalm 136:7-9).

'U, Jehovah, is de dag en U de nacht; Gij hebt het licht en de zon bereid', (Psalm 74:16).

'Jehovah gevende de zon ten lichte des daags, de inzettingen der maan en der sterren ten lichte des nachts', (Jeremia 31:35).

'Indien gijlieden Mijn verbond van de dag en Mijn verbond van de nacht teniet gedaan zult hebben, zodat er niet is dag en nacht op hun tijd, zo zal Mijn verbond met Mijn knecht David teniet worden gedaan; indien Ik niet Mijn verbond van de dag en van de nacht, de inzettingen des hemels en der aarde, gesteld had, zo zou Ik ook het zaad van Jakob en van David verstoten', (Jeremia 33:20,21,25,26); deze dingen zijn aangehaald, opdat men zal weten dat daaronder de verduistering van het ene en het andere licht wordt verstaan.

415. En ik zag en ik hoorde een engel vliegen in het midden des hemels, betekent de onderrichting en de voorzegging uit de Heer.

Onder de engel wordt in de hoogste zin de Heer verstaan en vandaar ook iets uit de Heer, nr. 344; en met vliegen in het midden des hemels en zeggen, wordt aangeduid doorvatten en verstaan en wanneer over de Heer wordt gehandeld, vooruitzien en voorziening treffen, nr. 245; hier echter onderrichten en voorzeggen.

416. Zeggende met grote stem: Wee, wee, wee degenen die op de aarde wonen, vanwege de overige stemmen van de bazuin der drie engelen die bazuinen zullen, betekent de opperste weklacht over de verdoemde staat van degenen in de Kerk die met leer en leven bij zich hebben bevestigd het van de naastenliefde gescheiden geloof.

Met wee, wordt aangeduid de weklacht over het boze bij iemand en vandaar over diens rampzalige staat; hier over de verdoemde staat van degenen over wie in het volgende hoofdstuk en daarna wordt gehandeld; en met wee, wee, wee, wordt de opperste weklacht

aangeduid; de verdrievoudiging immers maakt de versterking, omdat drie alles en het volle betekent, nr. 505; onder hen die op de aarde wonen, worden verstaan degenen die in de Kerk zijn waar het Woord is en waardoor de Heer bekend is; dat de aarde de Kerk betekent zie eerder in nr. 285; met de stemmen der bazuin der drie engelen die bazuinen zullen, wordt aangeduid het onderzoek en de openbaring van de staat van de Kerk van het leven bij degenen, die bij zich met leer en leven hebben bevestigd het van de naastenliefde gescheiden geloof, over de staat van hen wordt de weeklacht gehouden.

Wee betekent de weeklacht over de tegenwoordige of toekomstige staat van rampspoed, rampzaligheid of verdoemenis van de anderen, in deze dingen die volgen: *‘Wee, gij farizeeërs en geveinsden’*, (Mattheüs 23:13-16,23,25,27,29).

‘Wee de mens door wie de Zoon des mensen verraden wordt’, (Lukas 22:22).

‘Wee hem door wie de ergernissen komen’, (Lukas 17:1).

‘Wee degenen die huis aan huis trekken.’

‘Wee degenen die opstaande morgens met de dageraad, sterke drank najagen.’

‘Wee degenen die de ongerechtigheid tot zich trekken. Wee degenen die het boze goed noemen.’

‘Wee degenen die wijs zijn in hun ogen.’

‘Wee degenen die helden zijn om wijn te drinken’, (Jesaja 5:8,11,18,20-22) en elders meermalen.

* * * * *

417. Hieraan zal ik deze gedenkwaardigheid toevoegen.

Ik zag in de geestelijke wereld een tweetal kudden: de ene bestond uit bokken en de andere uit schapen; verwonderd vroeg ik mij af, wie zij wel waren, aangezien ik wist, dat dieren die in de geestelijke wereld worden gezien niet dieren zijn, maar dat het overeenstemmingen zijn van aandoeningen en daaruit van het denken bij hen die daar zijn.

Daarom ging ik dichterbij en naarmate ik naderde, verdwenen de gelijkenissen van dieren en in de plaats ervan werden mensen gezien; toen werd geopenbaard dat zij, die de kudde van de bokken vormden, degenen waren die zich bevestigd hadden in de leer van de rechtvaardigmaking door het geloof-alleen en dat zij die de kudde van de schapen vormden, degenen waren die geloof hadden dat de naastenliefde en het geloof één zijn, zoals het goede en het ware één zijn.

Toen sprak ik met hen die gezien werden als bokken, en ik zei: ‘Waarom bent u op deze wijze bijeen?’

De meesten waren uit de geestelijkheid, die zich beroemden op de faam van geleerdheid, omdat zij de verborgenheden van de rechtvaardigmaking door het geloof-alleen kenden. Zij zeiden dat zij vergaderd waren om een concilie te houden, omdat zij gehoord hadden dat het gezegde van Paulus (Romeinen 3:28): dat ‘de mens door het geloof rechtvaardig gemaakt wordt zonder de werken der wet’, niet naar behoren is begrepen, aangezien Paulus onder de ‘werken der wet’, de Mozaïsche heeft verstaan, die voor de Joden gold. ‘Dit zien wij ook duidelijk uit zijn woorden tot Petrus, die hij daarover berispte dat hij judaïseerde, terwijl hij toch wist, dat niemand door de werken van de wet wordt rechtvaardig gemaakt’, (Galaten 2:14,15,16).

‘Voorts dat hij onderscheid maakt tussen de wet van het geloof en de wet der werken, en tussen Joden en heidenen, of tussen de besnijdenis en de voorhuid; en onder de besnijdenis, verstaat men het Jodendom, zoals overal elders; en eveneens dat hij die dingen besluit met deze woorden, ‘doen wij dan de Wet teniet door het geloof? Dat zij verre; maar wij bevestigen de Wet’.

‘Al deze dingen zegt hij in één reeks’, (Romeinen 3:27 t/m 31) ‘eveneens zegt hij in het hoofdstuk dat voorafgaat: Niet de hoorders van de Wet zullen rechtvaardig gemaakt worden, maar de daders van de Wet zullen rechtvaardig gemaakt worden’, (Romeinen 2:13).

‘En verder, ‘dat God eenieder zal vergelden naar zijn werken’, (Romeinen 2:6); en verder nog: Wij allen moeten geopenbaard worden vóór de rechterstoel van Christus, opdat eenieder wegdrage hetgeen hij door het lichaam gedaan heeft, hetzij goed hetzij boos’, (2 Korinthen 5:10) ‘behalve meer dingen bij hem, waaruit bleek dat Paulus het geloof zonder de goede werken verworpen heeft, evenzeer als Jacobus.’ (brief hoofdstuk 2:17 tot 26).

‘Dat door Paulus de werken van de Mozaïsche wet, die voor de Joden gold, werd verstaan, daarover zijn wij bovendien uit hoofde hiervan bevestigd, dat alle inzettingen voor de Joden bij Mozes de Wet worden genoemd, en dus de werken van de wet, hetgeen wij uit deze dingen zien: dit is de Wet des spijsoffers, (Leviticus 6:14 e.v.); dit is de Wet des slachtoffers, (Leviticus 7:1); dit is de Wet des vredesoffers, (Leviticus 7:7,11) e.v; dit is de Wet voor het brandoffer, voor het spijsoffer, voor het zondoffer, en het schuldoffer, voor de vullingen’, (Leviticus 7:37).

‘Dit is de Wet van het beest en de vogel, (Leviticus 11:46 e.v.); dit is de Wet voor haar die gebaard heeft, een zoon of een dochter, (Leviticus 12:7); dit is de Wet van de melaatsheid, (Leviticus 13:59; 14:2,32,54,57); dit is de Wet van degene die met de vloed is aangedaan, (Leviticus 15:31); dit is de Wet van de ijverzucht, (Numeri 5:29,30); dit is de Wet van de Nazireër, (Numeri 6:13,21); dit is de Wet van de reiniging, (Numeri 19:14); dit is de Wet met betrekking tot de rode vaars, (Numeri 19:2); de Wet voor de koning’, (Deuteronomium 17:15 tot 19).

‘Ja, zelfs wordt het gehele Boek van Mozes het Boek der Wet genoemd, (Deuteronomium 31:9,11,12,26); verder ook bij de evangelisten, (Lukas 2:22; 24:44; Johannes 1:46; 7:22,23; 8:5, en elders).’

Aan deze dingen voegden zij eveneens toe, dat zij bij Paulus hadden gezien, dat men de Wet van de Decaloog moet naleven en dat zij wordt vervuld door de naastenliefde, hetgeen is de liefde jegens de naaste, (Romeinen 3:8 tot 11) en dus niet door het geloof-alleen.

Zij zeiden dat zij ter wille van deze dingen waren samengeroepen; maar om hen niet te storen, trok ik mij terug, en toen verschenen zij opnieuw uit de verte zoals bokken en soms als het ware alsof zij neerlagen en soms staande.

Maar zij keerden zich van de kudde schapen af en verschenen alsof zij neerlagen als zij beraadslaagden en als het ware rechtopstaand als zij besluiten namen.

Ik vestigde mijn blik op hun horens en verwonderde mij daarover dat de horens aan hun voorhoofden, die nu eens als het ware naar voren en omhoog gestrekt waren en dan weer achterover rugwaarts ingekromd en tenslotte geheel en al teruggebogen.

Toen keerden zich plotseling allen naar de kudde schapen, maar verschenen nog steeds als bokken; daarom ging ik opnieuw naar hen toe en vroeg: ‘Wat is er nu aan de hand?’ Zij zeiden dat zij tot het besluit waren gekomen, dat het geloof-alleen de goede dingen van de naastenliefde voortbrengt en dat die de goede werken worden genoemd, zoals een boom vruchten voortbrengt.

Maar toen werd een donderslag gehoord en een bliksemstraal hoog boven hen gezien. Vlak daarop verscheen een engel die stond tussen beide kudden; hij riep tot de kudde schapen: ‘Luistert niet daarnaar; zij zijn niet afgeweken van hun vorig geloof, dat wil zeggen, dat God de Vader Zich erbarmt ter wille van de Zoon, welk geloof niet het geloof in de Heer is; ook is het geloof niet een boom, maar de mens is de boom; maar doet boete en schouwt tot de Heer en u zult geloof hebben; een geloof voor dit, is niet een geloof waarin iets levends is.’

De bokken met de teruggebogen horens wilden toen op de schapen afgaan, maar de engel, die tussen hen in stond, verdeelde de schapen in twee kudden, en hij zei tot die aan de linkerzijde: ‘Sluit u aan bij de bokken, maar ik zeg u, dat de wolf zal komen die ze zal wegsleuren, en u met hen’.

Maar nadat de beide kudden schapen gescheiden waren en zij die aan de linkerzijde waren, de dreigende woorden van de engel hadden gehoord, keken elkaar wederzijds aan en zeiden: ‘Laten wij met onze voormalige gezellen spreken’.

Toen sprak de linkerkudde tot de rechterkudde: ‘Waarom hebt u zich van uw herders verwijderd, zijn niet het geloof en de naastenliefde één, zoals de boom en de vrucht één zijn; de boom immers zet zich door de tak heen voort in de vrucht; scheur van de tak iets af dat door de voortzetting in de vrucht invloeit, zal de vrucht dan niet vergaan?’

Vraagt onze priesters of dit niet zo is’.

Zij vroegen dit toen en de priesters zagen rondom de overigen aan die knipoogden dat zij zeggen zouden dat zij goed hadden gesproken; en daarna antwoordden zij dat het zo was, dat het geloof wordt behouden door de vrucht, maar zij wilden niet zeggen: het geloof zet zich voort in de vruchten.

Maar toen stond een van de priesters op, die onder de schapen aan de rechterzijde was, en hij zei: ‘Zij hebben aan u geantwoord dat het zo is, maar toch aan hun gezelschap dat het niet zo is; zij denken immers anders’.

Daarom vroegen zij: ‘Hoe denken zij dan, denken zij niet zoals zij leren?’

Hij zei: ‘Nee, zij denken dat al het goede van de naastenliefde, dat wordt genoemd het goede werk dat door de mens wordt gedaan, ter wille van het heil of het eeuwige leven, niet goed maar boos is, met als oorzaak, dat de mens door dat werk uit zich, zichzelf wil zaligen, door voor zich de gerechtigheid en de verdienste van de éne Heiland op te eisen; en dat het zo is met elk goed werk waarin de mens zijn wil voelt; daarom noemen zij voor zichzelf de goede werken uit de mens niet gezegend maar vervloekt, en dat zij veeleer de hel dan de hemel verdienen’.

Maar zij van de linkerkudde zeiden: ‘U spreekt leugens tegen hen; prediken zij niet op duidelijke wijze voor ons de naastenliefde en haar werken, die zij de werken van het geloof noemen’.

Hij antwoordde: ‘Zij verstaan hun preken niet, alleen een geestelijke die aanwezig is let daarop en verstaat ze; zij denken slechts aan de zedelijke naastenliefde en de burgerlijke en politieke goede dingen ervan, die zij van het geloof noemen en die het volstrekt niet zijn. Een mens die God loochent kan ze immers evenzo en onder dezelfde vorm doen; en daarom zeggen zij eensgezind dat niemand door welk enig werk dan ook wordt gezaligd, maar slechts door het geloof-alleen.

Dit zal met vergelijkingen worden toegelicht: een appelboom brengt appels voort, maar als de mens goede dingen doet om het heil zoals die boom de appels door het continue, dan zijn de appels van binnen verrot en vol wormen.

Zij zeggen ook dat de wijnstok druiven voortbrengt, maar dat de mens, als hij geestelijke goede dingen zou gaan doen zoals de wijnstok druiven voortbrengt, wilde druiven zou voortbrengen’.

Maar toen vroegen zij: ‘Hoedanig zijn dan voor hen de goede dingen van de naastenliefde of de werken, welke de vruchten van het geloof zijn?’

Hij antwoordde dat zij onzichtbaar zijn, van binnen, in de mens uit de Heilige Geest en daarover weet de mens niets.

Maar zij zeiden: ‘Indien de mens over die dingen niets weet, moet er toch in ieder geval de een of andere verbinding zijn; hoe kunnen ze anders de werken van het geloof worden genoemd?’

‘Misschien worden die onwaarneembare goede dingen dan ingeboezemd in de werken van de wil van de mens door de een of andere bemiddelende invloed, zoals door de een of andere aandoening, aanblazing, inblazing, aansporing of opwekking van de wil, door een stille doorvatting in het denken en daarvandaan in het aanmanen, de wroeging, en zo door tot het geweten, en vandaar door een aandrijving, de gehoorzaamheid aan de Decaloog en het Woord zoals een klein kind of zoals een wijze, of door een ander bepaald iets, daaraan eender’.

Maar hij antwoordde: ‘Nee! en indien zij zeggen dat het door zulke dingen plaatsvindt, omdat het door het geloof geschiedt, dan kneden zij die in hun redevoeringen samen met woorden waaruit dit voortvloeit, dat zij niet vanuit het geloof zijn; sommigen maken niettemin van zulke dingen melding, maar als tekenen van het geloof, maar niet als de banden ervan met de naastenliefde; enigen hebben evenwel een verbinding door het Woord uitgedacht’.

Toen zeiden zij: ‘Is de verbinding niet zo, dat de mens vrijwillig handelt volgens het Woord?’ Maar hij antwoordde: ‘Dit denken zij niet, maar dat dit plaatsvindt door het horen alleen van het Woord, en dus niet door het verstaan van het Woord, opdat niet door het verstand iets duidelijk in het denken en de wil van de mens binnen zal gaan; zij beweren immers, dat alles van de wil van de mens gericht is op verdienste, en dat de mens in geestelijke dingen niet iets kan aanvangen, willen, denken, verstaan, geloven, werken en meewerken, méér dan een boomstronk; toch is het iets anders met de invloeiing van de Heilige Geest door het geloof in de toespraken van de predikanten, omdat deze de daden van de mond en niet de daden van het lichaam zijn en verder omdat door het geloof de mens met God handelt, maar door de naastenliefde met de mensen’.

Maar toen een van hen gehoord had dat het was door het horen alleen van het Woord en niet door het verstaan van het Woord, zei hij verontwaardigd: ‘Geschiedt dit door het verstaan van het Woord van de zijde van de Heilige Geest alleen, terwijl de mens tijdens de preek zich afwendt, of er doof bij zit zoals een boomstronk, of wanneer hij slaapt, of gaat het uit van de ademtocht alleen welke van het boek van het Woord uitgaat; maar wat is wel meer belachelijk!’

Hierna verzocht een zeker iemand uit de rechterkudde, die de overigen in oordeel overtrof, om gehoord te worden; hij nam het woord en zei: ‘Ik heb niemand horen zeggen: Ik heb een wijngaard geplant; nu zal ik wijn drinken tot dronkenheid toe’.

Maar een ander vroeg: ‘Zult u de wijn niet uit uw glas met uw rechterhand drinken?’

Hij zei: ‘Nee, maar uit een onzichtbaar glas met een onzichtbare hand’.

De ander antwoordde: ‘Dan zult u zeker niet dronken worden’.

Vlak daarna sprak dezelfde man: ‘Maar hoort naar mij, verzoek ik u; ik zeg u: drinkt de wijn van het Woord dat verstaan is; weet u niet dat de Heer het Woord is; is het Woord niet vanuit de Heer; is Hij zo niet Zelf daarin? Indien u daarom het goede doet vanuit het Woord, doet u dit dan niet vanuit de Heer, vanuit Zijn mond en wil; en indien u dan schouwt tot de Heer, zal Hijzelf u ook leiden en zal Hij het doen, en dit zal Hij doen door u, en u zoals vanuit uzelf; wie, die iets doet vanuit een koning, vanuit diens mond en wil, kan zeggen: ‘Dit doe ik vanuit mijzelf, vanuit mijn mond of bevel, vanuit mijn wil?’ Daarna keerde hij zich tot de geestelijkheid en zei: ‘Dienaren Gods, verleidt de kudde niet’.

Na deze dingen gehoord te hebben, trad het grootste deel van de linkerkudde terug en sloot zich bij de rechterkudde aan; ook zeiden toen enigen uit de geestelijkheid: ‘Wij hebben iets gehoord wat we tevoren niet gehoord hebben; wij zijn herders en wij zullen de schapen niet verlaten’.

Daarop traden zij tezamen met hen terug en zeiden: ‘Die man heeft het ware woord gesproken; wie die handelt vanuit het Woord, en dus vanuit de Heer, vanuit Zijn mond en wil, kan zeggen: dit doe ik vanuit mijzelf; wie die handelt vanuit een koning, vanuit diens mond en wil, zegt: dit doe ik vanuit mijzelf; nu zien wij de Goddelijke Voorzienigheid, en waarom de verbinding van het geloof en de werken niet gevonden werd, welke door de kerkelijke gemeenschap is erkend; dit kon niet gevonden worden omdat het niet bestaanbaar is, het is immers niet het geloof in de Heer, Die het Woord is, en vandaar is het ook niet het geloof vanuit het Woord’. Maar de overige priesters gingen heen en zwaaiden met hun hoeden en riepen: ‘Het geloof-alleen, het geloof-alleen zal niettemin leven’.

Einde hoofdstuk 8.